

Godišnji izvještaj o radu Eko-Karašice za 2024. godinu

siječanj-veljača

Godinu 2024. smo započeli s daljnjom provedbom projekta "EKO GLAS". Tako smo 25. siječnja u Maloj dvorani Centra Kulture Matija Petar Katančić u Valpovu organizirali predavanje dr. sc. Lidija Runko Luttenberger koja je održala predavanje pod naslovom „Osjetilna ekologija“. Lidija Runko Luttenberger je redovita profesorica u području inženjerstva okoliša na Studiju politehnike Sveučilišta u Rijeci. Radila je u brodograđevnoj industriji na mjestima inženjera projektanta, voditelja prodaje i člana uprave, u komunalnoj tvrtki kao rukovoditelj, te kao pomoćnica ministra u Ministarstvu zaštite okoliša i prirode. Autorica je knjige *Gospodarenje vodom i otpadom* (2011), te više od 100 znanstvenih i stručnih radova iz područja zaštite okoliša. Predavačica je naglasila kako je u Republici Hrvatskoj sve prisutniji problem smrada kako iz nefunkcionalnih novoizgrađenih centara za gospodarenje otpadom i ostalih operacija s komunalnim i industrijskim otpadom, iz infrastrukture otpadnih voda i uređaja za njihovu obradu, iz uzgoja stoke, prometa, te iz ugostiteljskih aktivnosti. Činjenica je da građanstvo ima sve veće primjedbe i s pravom očekuje reakciju struke i nadležnih vlasti, a to u pravilu izostaje. Neugodni mirisi primjerice utječu i na vrijednost nekretnina, produktivnost i turizam. Ljudski njuh je zaštitni osjet i trenutno predstavlja najosjetljiviji raspoloživ alat za procjenu krajolika mirisa. Predavačica je naglasila kako je prisustvo neugodnih mirisa u zajednici i pitanje nepoštivanja okolišne pravde. Odaziv na predavanje je bio odličan, a nakon predavanja se razvila zanimljiva rasprava između predavačice i publike.

ožujak-travanj

U sklopu projekta „EKO GLAS“ 8. ožujka u Maloj dvorani Centra Kulture Matija Petar Katančić u Valpovu organizirali smo javno predavanje Dr.-Ing. Zijaha Mahmutspahića pod naslovom „Otpadni mulj – problemi i rješenja“. Kako bi javnost što bolje upoznali sa složenom temom gospodarenja otpadnim muljevima organizirali smo predavanje ovog izvrsnog poznavatelja problematike otpadnih muljeva. Dr. -Ing. Zijah Mahmutspahić je doktorirao na Institutu za komunalnu hidrotehniku građevinskog fakulteta Karlsruhe (Savezna Republika Njemačka). Tijekom svoje profesionalne karijere stekao je radno iskustvo i u privatnom i u javnom sektoru kako u inozemstvu tako i u Hrvatskoj. Radio je na poslovima nadzornog inženjera i voditelja projekata. Bio je direktor tvrtke operatera zagrebačkog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i zamjenik generalnog direktora Hrvatskih voda. Nakon vrlo zanimljivog predavanja publika je postavljala pitanja predavaču.

U sklopu kampanje „Budi zDrava“ 5. travnja smo organizirali predavanje prof. dr. sc. Vlado Obad pod naslovom „Živjeti pored Drave“. Predavanje je održano u Edukacijsko-interpretacijskom centru Matija Petar Katančić u Valpovu. S ovim predavanjem željeli smo

popularizirati rijeku Dravu kao Europsku Amazonu i Rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav te potaknuti stanovnike Valpova i Belišća na aktivan život na rijeci Dravi.

U subotu 20. travnja u suradnji s Karašickom Republikom organizirali smo obilježavanje fiktivnog Međunarodnog dana Karašice. To smo događanje iskoristili za početak naše kampanje pod nazivom „Karašica rijeka, a ne kanal“, a putem te kampanje planiramo započeti s projektima kojima bi glavni cilj bio revitalizacija rijeke Karašice.

U utorak 23. travnja 2024. godine u Gradskoj knjižnici i čitaonici Valpovo Sandra Bašić, dopredsjednica udruge Eko-Karašica održala je javno predavanje o ekološkim kataklizmama u kojem je dala povijesni pregled velikih ekoloških katastrofa kroz povijest i naglasila kako svi zajedno moramo raditi na izbjegavanju takvih katastrofa u budućnost.

svibanj-lipanj

U ponedjeljak 10. lipnja organizirali smo Zeleni festival – festival održivog razvoja. Aktivnosti smo započeli s radionicom na temu permakulture u Školskoj zadruzi Osnovne škole M. P. Katančić. Radionicu je vodila Sendy Osmičević, stručnjakinja i suosnivačica udruge Naš centar za kulturu življenja, udruge iz Velike Gorice. 15 učenika „Eko skupine“ i skupine „Mali vrtlari i voćari“ imali su priliku upoznati se sa Hrvatskim sortama sjemena, pojmom permakulture, zašto su permakultura i bioraznolikost važni. Festival je nastavljen na Citadeli preko Drave gdje su tijekom druženja razvijeni planovi za aktivnosti udruge i djelovanje neformalnih skupina građana te su se novi članovi uključili u udugu

Budući je naša udruga Eko-Karašice već dva puta organizirala javne tribine pod nazivom „Kakvu vodu pijemo“ (2011. godine u Belišću i 2017. godine u Valpovu) ponovno smo potaknuli održavanje javne tribine na kojoj su stanovnici Valpova mogli dobiti odgovore na pitanja o kvaliteti vode koja se dobiva s vodocrpilišta Jarčevac. Uz Eko-Krašicu organizatori javne tribine bili su tvrtka Dvorac d.o.o. Valpovo i Grad Valpovo. Tribina se održala 17. lipnja 2024. godine u 18 sati u Velikoj dvorani (kino dvorana) valpovačkog Centra kulture. Moderatorica javne tribine bila je dopredsjednica Eko-Karašice Sandra Bašić, a gosti i predavači na tribinu bili su: dr. sc. kem. Tatjana Ignjatić Zokić, dipl. ing. stroj. čija je primarna djelatnost upravljanje pitkim i otpadnim vodama), Dario Vukelić, dr. med. spec. hitne medicine (voditelj ispostave u Zavodu za hitnu medicinu Vukovarsko – srijemske županije), Branko Miletić, dipl. ing. stroj, (direktor je tvrtke Vododer d.o.o. Zagreb), Snježana Benkotić, dipl. ing. preh. teh. (voditeljica službe za zdravstvenu ekologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko baranjske županije), Danijela Bezik, mag. ing. biotechn. (Voditeljica Odjela za zdravstvenu ispravnost i kvalitetu vode i zraka) i Iva Matić, dipl. ing. građ. (direktorica tvrtke Dvorac d.o.o. Valpovo)

Ekološka udruga Eko-Karašica je u sklopu projekta „EKO GLAS“ 29. lipnja organizirala mirni prosvjed pod nazivom „Piknik u smradu“ na igralištu u ulici Matije Petra Katančića u Belišću. Ovo je bio prvi mirni prosvjed nakon dva prosvjeda koje je Eko Karašica organizirala 2022.

godine i nastavak je akcija u sklopu „Inicijative za čisti zrak u Belišću i Valpovu“. Prosvjed u obliku performansa organiziran je kako bi se poslala poruka nezadovoljstva radom nadležnih institucija koje više od dvije godine (ne) rješavaju problem onečišćenja zraka smradom u Belišću i Valpovu. Predsjednik Eko-Karašice dr. sc. Dinko Župan pozdravio je prisutne i rekao kako ovim performansom Eko-Karašica želi do apsurdna dovesti trogodišnje ne rješavanje problema smrada koji se širi Belišćem i Valpovom. I da u tom teatru apsurdna u drami pod nazivom „Muljanje s muljem nema kraja“ građani ne žele čekati Godota koji se nikada neće pojaviti, već žele konkretne akcijske planove za problem smrada. Ulica Matije Petra Katančića je izabrana kao mjesto prosvjeda jer je najizloženija smradu i zbog toga što su građani koji žive u njoj uputili najviše prijava prema Državnom inspektoratu i Sustavu 112, a i svojim imenom simbolički povezuje Belišće i Valpovo. Eko Karašica je svojim predstavkama unazad dvije godine s problemom smrada upoznala sve nadležne institucije te će i dalje djelovati na tom polju svjesna kako se stvari ne mogu rješavati preko noći ali od nadležnih institucija želi jasne rokove rješavanja problema smrada koji se širi Belišćem i Valpovom. Članica Upravnog odbora Eko-Karašice Mira Anić naglasila je kako se olako shvaća pojam kvaliteta življenja i kako je zapravo kvaliteta življenja najvažniji razlog zbog kojeg građani odabiru mjesto u kojem će živjeti i raditi. Zbog toga se svi gospodarski subjekti trebaju pridržavati zakonodavstva EU-a i ne narušavati kvalitetu življenja onečišćenjem zraka. Pozvala je građane na pojačanu aktivnost po pitanju borbe za svoja prava na zdrav okoliš. Jedna od aktivnosti na kojoj će građani moći pokazati svoju spremnost za djelovanje je i potpisivanje peticije Gradskom vijeću Grada Belišća. Budući je još prije tri godine kao glavni uzrok smrada detektiran neadekvatno prerađeni otpadni mulj „Inicijativa za čisti zrak“ pokrenula je peticiju kojom se od Gradskog vijeća Grada Belišća zahtijevalo donošenje odluke kojom bi se zabranilo ili na drugi način onemogućilo odlaganje obrađenog otpadnog mulja na odlagalište otpada „Staro Valpovo“. Građanima se obratio i dopredsjednik Eko Karašice Boris Nago koji je pozvao građane na što aktivnije prijavljivanje onečišćenja zraka smradom nadležnim tijelima Državnom inspektoratu i Sustavu 112. Ispred Karašicke Republike građanima se obratio tajnik Republike dr. sc. Matko Mužević koji je rekao kako je nepojmljivo i apsurdno da ni do 2024. godine nije pronađeno rješenje za smrad koji se već tri godine širi Belišćem. Karašicka Republika je od početka dio Inicijative za čisti zrak i u buduću će se puno više angažirati oko rješavanja problema smrada. Građanima se obratila i članica Eko Karašice Ivana Jerbić koja je iskazala svoje nezadovoljstvo radom nadležnih institucija. Naglasila je kako svakodnevni život u smradu njoj i njenoj obitelji u potpunosti uništava kvalitetu života te pozvala građane na pojačano angažiranje oko borbe za čisti zrak.

srpanj-kolovoz

Krajem kolovoza s priopćenjem smo reagirali na povratak dozvole tvrtki Livit d.o.o. Naime, unatoč dugogodišnjoj borbi za čisti zrak, koju zajedno s građanima vodi Ekološka udruga Eko-Karašica, Osječko-baranjska županija izdala je novu Dozvolu tvrtki Livit d.o.o. Građani Belišća i Valpova umjesto da su dočekali rješenje za suzbijanje neugodnih mirisa (smrada), koji najvećim dijelom nastaje neadekvatnom preradom mulja u pogonu tvrtke Livit d.o.o. odnosno korištenjem toga „prerađenog“ mulja kao prekrivke na deponiji „Staro Valpovo“, dobili su

produženje smrdljive agonije u teatru apsurdna pod nazivom „Muljanje s muljem nema kraja“. S tim u svezi Eko-Karašica se i dalje bori svim raspoloživim pravnim sredstvima, tako smo Osječko-baranjskoj županiji podnijeli predstavku na izdavanje Dozvole za gospodarenjem otpadom tvrtki Livit d.o.o. i zahtjev za poništenjem ili ukidanjem iste.

rujan-listopad

U četvrtak 12. rujna u Srednjoj školi Valpovo organizirali smo predavanje na temu održivog razvoja. Predavanje je održala Lidija Pavić Rogošić, dipl.ing.arh., direktorica i osnivačica ODRAZ-a, organizacije civilnog društva koja potiče i pruža potporu provedbi promjena usmjerenih prema održivosti. Cilj predavanja je bio upoznavanje mladih s pojmom održivog razvoja; što je održivi razvoj, što on obuhvaća i kako principe održivog razvoja možemo primijeniti u našoj lokalnoj zajednici.

U petak 27. rujna održali smo drugi Piknik u smradu. Piknik u smradu vol 2. organizirali smo u suradnji s Inicijativnom građana za čisti zrak u Belišću, na istoj lokaciji kao i prošli prosvjed, na dječjem igralištu u ulici M. P. Katančića Belišće. Osamdesetak građana gradova Belišća i Valpova okupilo se na mirnom prosvjedu. Sudionici su imali priliku potpisati peticiju Inicijative kojom se zahtjeva od Gradskog vijeća Grada Belišća da zabrani ili na drugi način onemogući odlaganje obrađenog otpadnog mulja na odlagalištu otpada Staro Valpovo. Predstavica Inicijative i članica Eko-Karašica Ivana Jerbić pozdravila je sugrađane i zahvalila se prisutnima što su se odazvali na prosvjed, izvijestila je sugrađane o aktivnostima Inicijative i napretku u prikupljanju potpisa za peticiju te naglasila kako, s obzirom da institucije nisu uspjele riješiti problem smrada na području Valpovštine, jedina opcija građanima Valpova i Belišća je građanski aktivizam. Dopredsjednik udruge Boris Nago podsjetio je sugrađane kako su sve nadležne institucije, tijela i Ministarstvo upoznati s cijelim slučajem smrada u Belišću te kako je nemoguće tvrditi da nisu upoznati sa situacijom ili ne raspolažu potrebnim podacima.

studen-prosinac

29. studenog sudjelovali smo na 2. GREEN MATRIX SUMMIT koji se održao u zgradi Gospodarskog centra Osječko-baranjske županije. Predsjednik Eko-Karašice dr. sc. Dinko Župan sudjelovao je na panelu pod nazivom Civilno društvo kao katalizator tranzicije. Moderatorica panela bila je Nada Perić. Uz predstavnika Eko-Karašice na panelu su sudjelovali; doc. dr. sc. Ana Đanić Čeko (voditeljica Zelene pravne klinike s Pravnog fakulteta u Osijeku), Pejo Bosnić (tajnik udruge EASTok) i Darija Walter (predsjednica udruge PLANTaža). Predstavnik Eko-Karašice upoznao je publiku sa zagovaračkim kampanjama vezanim uz zaštitu okoliša koje vodi Eko-Karašica.